

Sukupolvenvaihdos perintönä saatuun omaisuuteen

16.11.2017

Verohallinnon sukupolvenvaihdosta koskeva ohjerakenne

Verohallinnon ohjeistus

- Verohallinnon ohjeistus vero.fi –sivuston syventävissä ohjeissa
- Osa ohjeista verolajikohtaisia, osa verolajien rajat ylittäviä
- Tarkoituksenmukainen jaottelu ajoittain haastavaa
 - tietotarpeet eri käyttäjillä erilaisia
 - pyritään välttämään liiallista saman asian päällekkäistä käsittelyä
- Sukupolvenvaihdoksia koskeva ohjeistus on pyritty kohdentamaan entistä enemmän nimenomaan sukupolvenvaihdoksiin kytkeytyviin asioihin
- Riisuttu pois tietoa, joka löytyy muista ohjeista
- Pyritty sen sijaan tekemään spv-ohjeisiin linkkejä muihin ohjeisiin, joista löytyy tarvittava muu tieto

Sukupolvenvaihdosohjeiden rakenne

- Neljä erillistä syventävää ohjetta
 1. Osakeyhtiöiden ohje
 2. Henkilöyhtiöiden ja yksityisliikkeiden ohje
 3. Maatilojen ohje
 4. Kuolintilanteiden ohje
- Kolme ensimmäistä käsittelee puhtaasti elinaikaisia järjestelyitä
- Kuolintilanteiden ohje täydentää ohjeita ottamaan huomioon kuolintilanteet
- Ohjeet sisältävä paljon viittauksia eri verolajien erillisohjeisiin
 - syytä käyttää rinnalla
 - tässä esityksessä linkkejä näihin ohjeisiin

Osakeyhtiöiden ohje

- Vanhan yritysohjeen alkuosa
- Lahja/lahjanluonteinen kauppa
- Omien osakkeiden hankinta
- Osakeannit
- Apuyhtiöjärjestelyt
- Esi- ja jälkitoimet (yritysjärjestelyt yms.)

Henkilöyhtiöiden ja yksityisliikkeiden ohje

- Verotusongelmat usein hyvin erilaisia kuin osakeyhtiöissä
- Luovutuksen kohde paljon ”elävämpi” kuin osakeyhtiön osake
 - Esimerkiksi henkilöyhtiön joustava varojen siirto yksityistilin kautta ja yhtiösopimuksen keskeinen merkitys yhtiöosuuden käytännön sisällön määrittäjänä
 - Yksityisliike kirjanpidollinen kokonaisuus osana vainajan varoja
- Nämä kysymykset nyt omassa ohjeessa
 - Siinä pyritään tarkemmalla tasolla tunnistamaan juuri näiden omaisuuserien erityispiirteet

Maatilan ohje

- Vuonna 2013 luotu maatilan erityisohje
- Se oli jo alkujaan pelkästään elinaikaisiin tilanteisiin keskittyvä
- Ohjeen pääkohderyhmä ovat maatilat, joissa harjoitetaan varsinaista maataloutta, ja niiden sukupolvenvaihdokset
- Toki ohjeessa on käyttökelpoisia osioita myös pelkän metsätalouden sukupolvenvaihdoksiin
 - Se ei kuitenkaan painopiste
- Metsälahjavähennyksestä on tekeillä erillinen syventävä ohje
 - Siis pääosin erillisenä ohjauksena eikä osana maatilan sukupolvenvaihdosohjetta

Perintötilanteiden ohje

- Tämän päivän esityksen pääaihe
- Ohjeessa ei pääasiallisesti toisteta muiden ohjeiden perusasioita.
 - Ei esim. käsitellä sitä, mikä on PerVL 55 §:n yritys, mitä on jatkaminen
 - Viitataan vain, että muissa ohjeissa kuvattu
- Tarkoituksena nimenomaan käsitellä sitä, mitä perhevarallisuusosoikeuden ja spv-sääntelyn yhdistämisestä seuraa
 - Mitä erityispiirteitä yrityksen tai maatilan perimiseen liittyy suhteessa lahjoituksiin?
- Ohje etenee kronologisesti kuolemasta (kuolema, kuolinpesänä toimiminen, perinnönjako, tilanne jaon jälkeen)

Valtakunnallinen arvostamisohje

- Aiemmin spv-ohjeessa oli myös arvostamista koskevia osioita
 - SPV-ohjeella yhtenäistettiin joltain osin myös arvostamista
- Ensimmäinen valtakunnallinen arvostamisohje luotiin 2009
- Nyt kaikki arvostamiseen liittyvä on pyritty pienin poikkeuksin keskittämään arvostamisohjeeseen
 - Päivityksen kannalta haastavaa ohjata samaa asiaa monessa eri ohjeessa

Muita aihepiiriin liittyviä keskeisiä syventäviä ohjeita

- Sukupolvenvaihdosohjeiden rinnalla usein syytä käyttää myös muita tulo-, perintö- ja lahja-, varainsiirto- ja arvonnisäveron ohjeita
- Seuraavassa koottuna relevantteja sukupolvenvaihdosohjeessa viitattuja ohjeita:
- Omaisuuksien luovutusvoitot ja -tappiot luonnollisen henkilön tuloverotuksessa
 - Luovutusvoittoverotuksen perusasiat
- Arvopapereiden luovutusvoittojen verotus
 - Arvopapereiden luovutusvoittojen erityisasiat
- Kuolinpesien luovutusvoitot ja -tappiot verotuksessa
 - Kuolinpesän luovutusvoittojen perusohje

Muita aihepiiriin liittyviä keskeisiä syventäviä ohjeita

- Vapaan oman pääoman rahaston varojen jako verotuksessa
 - Pääomanpalautuksia koskeva ohje
- Yhtiöosuuden luovutus tuloverotuksessa ja lahjaverotuksessa
 - Yhtiöosuuden luovutuksia koskeva ohje
- Osinkotulojen verotus
 - Osinkoverotuksen perusohje
- Toimintamuodon muutos osakeyhtiöksi
- Yritysjärjestelyt ja verotus – liiketoimintasiirto
- Yritysjärjestelyt ja verotus – jakautuminen
- Yritysjärjestelyt ja verotus – osakevaihto
- Yritysjärjestelyt ja verotus – sulautuminen
 - Toimintamuodonmuutosten ja yritysjärjestelyiden ohjeet

Muita aihepiiriin liittyviä keskeisiä syventäviä ohjeita

- Ositus- ja perinnönjakosopimus perintöverotuksessa
 - Ohjeistaa osituksen ja perinnönjaon vaikutusta perintöverotukseen
- Ensin kuolleen puolison tai lesken jälkeisessä perintöverotuksessa tarvittavat tiedot
 - Ohjaa perheoikeudellisen tilanteen selvitystä perukirjassa
- Luopumiset perintö- ja lahjaverotuksessa
 - Käsittelee perinnöstä, testamentista ja muista oikeuksista luopumista
- Perintö- ja lahjaverotus kansainvälisissä tilanteissa
 - Kansainvälisten tilanteiden perusohje
- Lahjojen kumulointi
 - Käsittelee erilaisia lahjojen kumulointiin liittyviä kysymyksiä

Muita aihepiiriin liittyviä keskeisiä syventäviä ohjeita

- Varainsiirtoverotuksen yhtenäistämisohje
 - Varainsiirtoverotuksen perusohje
- Osituksen yhteydessä tapahtuvat omistajanvaihdokset ja niihin liittyvä varainsiirtoverotus
 - Osituksen omistajanvaihdoksia koskeva ohje
- Liikkeen tai sen osan luovutuksen arvonlisäverotuksesta
 - Liikkeen luovutuksen arvonlisäverotuksen ohje
- Ennakkoratkaisu- ja poikkeuslupahakemuksen tekeminen ja siihen annettava päätös
 - Ennakkoratkaisumenettelyn ohje
- Verohallinnon suoritteiden maksullisuus
 - Ennakkoratkaisuista perittäviä maksuja koskeva ohje

Sukupolvenvaihdoshuojennus perintöverotuksessa

Normaalin perintöverotuksen ensisijaisuus

- Sukupolvenvaihdoshuojennus on maksuunpanohuojennus
- Normaali perintövero lasketaan ensin normaalien laskusääntöjen mukaisesti
 - Kaikenlaiset vähennykset, kuten hallintaoikeusvähennys, PerVL 17 §, ulkomaisen veron hyvitys jne...
- Vasta sitten arvioidaan edellytyksiä soveltaa huoennusta
- Kun huoennus on luonteeltaan maksuunpanohuojennus, on otettava huomioon se, miten erilaiset asiat ratkaistiin normaalissa perintöverotuksessa
 - Minkä veron maksuunpanoa huoennetaan!

Normaalin veron ja huojenuksen erilaiset lähtökohdat

- Normaalin perintöverotuksen perusrakenne on laskennallinen ositus ja perinnönjako kuolinhetken varoihin
- Verotuksen kohteena on vainajan varallisuus, sellaisena kuin se vainajan kuollessa sattui olemaan, siitä arvosta, joka sillä silloin oli
- Tämä varallisuuskokonaisuus jaetaan eri osapuolille verotettavaksi niissä suhteissa, joissa heille perhevarallisuusosoikeuden mukaan syntyi oikeuksia varallisuuteen
 - Siis avioliittolain, perintökaaren ja testamenttien mukaisesti
 - Laskennallinen ositus ja perinnönjako kuolinhetken omaisuuteen
- Laskennallisessa osituksessa ja perinnönjaossa saatavasta osuudesta tehdään erilaisia vähennyksiä
 - Usein vainajan koko varallisuuden tasolla
 - Joskus myös osakastasolla

Normaalin veron ja huojenuksen erilaiset lähtökohdat

- Perintöverotuksen tulkinnalliset kysymykset usein liittyvät siihen, millaiset perheoikeudelliset oikeudet todellisuudessa ovat tai ryhdytäänkö oikeuksiin.
 - Ryhdytäänkö testamenttiin, vaaditaanko tasinkoa, millä lakiosat maksetaan, onko ositusta soviteltava, minkä maan lakia sovelletaan ja mikä sen sisältö on jne..?
- Ei ole merkitystä sillä, mitä omaisuutta kukakin saa. Verotuksen toimittamisessa riittää, että tiedetään/arvioidaan eri osapuolten arvomääräiset osuudet kuolinhetken vainajan varoista
- Toki yksittäistapauksissa verotus voi olla haastavaa, kun esimerkiksi riidellään, aikaa kuluu, omaisuus muuttuu jne.
 - Tämä perusteoikaisun ydinaluekaan ei silti ole esineriippuvaista

Normaalin veron ja huojenuksen erilaiset lähtökohdat

- Monet normaalista perintöverosta tehtävät vähennykset tehdään laskennallisin oletuksin – riippumatta jakotoimista.
 - Esimerkkinä *puolesta määrin -oppi* (KHO 2000:33 ja KHO 1969 II 604)
 - Vähennetään laskennallisin perustein, kun omaisuus on osa puolittamisperiaatteen mukaisesti ositettavaa aviovarallisuutta
- Perinnönjako ja ositus yleensä vaikuttavat perintöverotukseen esimerkiksi
 1. Erilaisissa oikeuksista luopumisissa (tasinko, lakiosa, testamentti)
 2. Ratkaisee jonkin siviilioikeudellisen kysymyksen oikean tulkinnan
 3. Osoittaa lahjan antamisen
- Mikään näistä ratkaisuista ei ole sidoksissa siihen, kuka perillisistä saa jonkin tietyn perittävän varoihin kuuluvan esineen

Normaalin veron ja huojenuksen erilaiset lähtökohdat

- Huojennuksen logiikan lähtökohta taas on lahjaverotuksessa
- Lahjaverotus tapahtuu tietyn selvän omaisuuden verotuksena
 - Ei mikään laskennallinen oikeus, joka myöhemmin tarkentuu
 - Ei myöskään ole mitään *pesän laskennallisia vähennyksiä*
- Selvät esineet, jotka tietyllä hetkellä siirtyvät yhden omistuksesta toisen omistukseen ja sen hetken arvon mukaisesti verotus.
 - Helpompi määrittää, menikö 10 % osakkeista, mikä on spv-arvo, vastike ilmenee suoraan asiakirjasta jne...

Normaalin veron ja huojenuksen erilaiset lähtökohdat

- Nimenomaan huojenus luo perintöverotukseen tarpeen määrittää, mitä velkoja ja omaisuutta kuuluu kunkin perillisen perintöosaan
 - Huojennus vaatii esinetasoisien omaisuuden jaon määrittämisen
- Esinetasoinen tietopohja muodostuu käytännössä perinnönjaossa
- Omaisuus on aina jakohetkellä vähän erilainen kuin kuolinhetkellä.
 - Jo pelkät juoksevat kulut ja tuotot muuttavat suhteen
 - Kun aika kuluu, erot kasvavat – omaisuus voi jaossa olla hyvin erilainen
- Perushaaste huojenuksessa on, että normaali perintövero pitää laskea kuolinhetken tilanteen mukaan, mutta huojenus pitää laskea
 1. Tehden esinekohtainen jako todellisen perinnönjaon mukaisesti
 2. Käyttäen tässä jaossa silti kuolinhetken arvoja
 3. Sopeuttaa tähän perintöverotuksen erityissäännöt, kuten laskennalliset vähennykset

Huojennusta lasketaan erilaisiin pohjatilanteisiin

- Toimitettu perinnönjako ei ole huojennuksen edellytys
- Voidaan vaatia huojennusta omaisuuteen, joka ainakin väliaikaisesti jää kuolinpesän hallintoon
- Huojennus joudutaan silloin laskemaan jonkinlaisin oletuksin
- Jos perinnönjako kuitenkin tehdään, niin se otetaan huomioon
- Perinnönjako voidaan tehdä myös perintöverotuksen jälkeen
- Joudutaan siten laskemaan erilaisia asioita:
 1. Huojennus, kun perinnönjaon sisältöä ei tiedetä
 2. Huojennus, kun perinnönjaon sisältö tiedetään
 3. Muutosverotus, kun perinnönjaon sisältö tiedetään perintöverotuksen toimittamisen jälkeen

Perintöosassa yleensä muutakin omaisuutta

- Harvoin samassa lahjassa tai lahjanluonteisessa kaupassa annetaan jotain maatilaa tai yritykseen täysin liittymätöntä omaisuutta
 - Perintöverotuksessa huojenettavan omaisuuden ohella miltei aina saadaan muutakin
- Huojennus koskee aina korkeintaan huojennettavan omaisuuden suhteellista osuutta normaalista perintöverosta
 - Jos puolet peritystä omaisuudesta on muuta kuin huojennettavaa omaisuutta, aina maksuunpannaan vähintään puolet normaalista verosta sen osalta ja huojennettavasta omaisuudesta vähintään 850 euroa

Huojennus vaatii velkojen kohdennusta

- Lahjaverotuksessa maatalouden osalta siirtyvät velat ovat vastiketta
- Yrityksissä velat ovat osa tasetta
 - Muun velan siirtäminen yritystä vastaan on vastiketta
- Perintöverotuksessa velat vähennetään ensin omaisuudesta ja sitten laskennallisessa osituksessa ja perinnönjaossa jaetaan nettoa
 - Ei ole mitään tarvetta selvittää, millä velat maksetaan
 - Velkojat kyllä huolehtivat, että jollain maksetaan
- Perinnönjaossa kuitenkin velkoja voidaan käyttää tasoituseränä
 - Joku voi saada enemmän omaisuutta, kun ottaa vastattavakseen enemmän velkaa
- Huojennuksen laskenta luo tarpeen selvittää, millä vainajan velat maksetaan

Kun ei ole tietoa jaon sisällöstä?

- Perintöverotuksia joudutaan toimittamaan vain vaatimuksella *”jatkan ja vaadin huojennusta”*
 - Erityisesti maatiloissa, joissa ei ole ns. vähimmäisosaa
 - Joskus muissakin
- Silloin muun selvityksen puuttuessa lähdetään vainajan varojen tasajaosta tasingon suorittamisen jälkeen
- Velat kohdistetaan käypien arvojen suhteissa kaikkeen
 - Ratkaisu tehdään ns. muun selvityksen puuttuessa
- Lesken varoihin ei voida antaa huojennusta vain osakkaiden vaatimuksen perusteella
 - Kenelläkään perillisellä ei ole automaattista oikeutta saada mitään osaa lesken varoista itselleen

Kun ei ole tietoa jaon sisällöstä?

- Vainajan varoihin voi kuulua huojennettavaa omaisuutta, muuta omaisuutta ja velkaa
- Vainajalla voi olla tasinkovelvoite leskelle
- Varoissa voi olla päältä täytettäviä legaatteja
- Ohjeessa laskuesimerkit siitä, miten huojennus lasketaan laskennallisia oletuksia käyttäen
 - Mitä oletetaan tasingoksi?
 - Miten velat kohdennetaan?
 - Legaatit täytetään päältä, jos voidaan...

Tieto osituksesta ja perinnönjaosta

- Verohallinto toivoo, että asiakkaat tekisivät osituksen tai perinnönjaon nopeasti/antaisivat selvitystä niiden sisällöstä.
- Oletukset tietysti eivät kovinkaan usein kuvasta tulevaa jakoa.
 - Usein leskelle annetaan jotain muuta kuin huojennettavaa omaisuutta ja leski saattaa osituksessa antaa perillisille omaakin osuuttaan
 - Usein myös joku perillisistä saa murto-osaansa enemmän huojennettavaa omaisuutta muiden saadessa muuta
 - Velat usein joko maksetaan muulla kuin huojennettavalla omaisuudella tai siirretään huojennettavan omaisuuden kanssa jatkajalle
- Kaikki nämä seikat otetaan huomioon – jos ne selvitetään!
 - Tavoite on antaa huojennus todellisen tilanteen mukaisesti
- Huojennusta vaativan vain on selvitettävä, mitä hänen perintöosaansa tulee

Selvityksen tapa

- Paras tapa tietysti nopeasti tehty ositus ja perinnönjako
 - Se osoittaa lopullisesti, mitä kukin sai
- Osittaisjakokin voi osoittaa todellisen tilanteen
- Lopullisten asiakirjojen tekeminen voi myös lykkääntyä esimerkiksi huojennettavasta omaisuudesta riippumattomista syistä
- Voidaan hyväksyä muukin selvitys
 - Esimerkiksi kaikkien osakkaiden allekirjoittama paperi, jonka mukaan leskelle luovutetaan tasinkona muuta kuin huojennettavaa omaisuutta tai velat maksetaan muilla varoilla.
- Olennaista on se, että tieto tulevan jaon sisällöstä annetaan Verohallinnolle ja verotus voidaan perustaa tähän omaan selvitykseen
 - Väärä tieto johtaa oikaisuihin ja korotuksiin

Osituksen ja perinnönjaon huomioon ottaminen

- Ositus ja perinnönjako tehdään jakohetken omaisuuteen
- Osituksessa ja perinnönjaossa käytetään jakohetken arvoja
- Perintöverotus tehdään kuolinhetken omaisuuteen
- Perintöverotus tehdään kuolinhetken arvoilla
- Osituksessa ja perinnönjaossa saatu omaisuus täytyy muuntaa kuolinhetken omaisuudeksi
- Omaisuuden arvojen muuttumisen vaikutus on oikaistava
- Mitä pidempi aikaväli kuoleman ja jaon välillä on sitä suuremmaksi haasteet selvittämisen haasteet kasvavat
- Huojennus myönnetään siltä osin kuin sopimus luotettavasti osoittaa kuolinhetken omaisuuden tulleen jonkin perillisen osaan
 - Usein kannattaa toimia pikaisesti

Osituksen ja jaon osoittamat kuolinhetken varat kuolinhetken arvo

- Perinnönjakosopimuksesta pitää tulkita, minkä vainajan (tai lesken) kuolinhetken omaisuuden katsotaan tulleen kenenkään osakkaan avio- tai perintöosaan
 - Jos ositus osoittaa lesken huojennettavaa omaisuutta siirretyn osituksessa kuolinpesään ja sen tulevan sieltä jollekin osakkaalle, voidaan kuolinhetkellä leskelle kuuluneen omaisuuden katsoa sisältyvän perillisen perintöosaan
- Jos omaisuus muuttuu, muutos on otettava huomioon arvioiden.
 1. Huojennuksen laskennassa osituksen ja perinnönjaossa kunkin perillisen osuuteen katsottavien huojennettavien omaisuuserien, muiden omaisuuserien ja velkojen summan pitää vastata heidän normaalin perintöveron laskennallista osuuttaan vainajan kuolinhetken varoista
 2. Kaiken lesken ja vainajan omaisuuden ja velkojen tulee tulla jonkun avio- tai perintöosaan!

Ulkopuoliset varat perinnönjaossa

- Normaalisti ulkopuolisten varojen käyttö ei vaikuta perintöverotukseen.
- Laskennalliseen ositukseen ja perinnönjakoon perustuva perintöverotus ei osoittaudu mitenkään väärin tehdyksi, jos joku saa isomman osuuden perittävän varoista maksaen muille korvausta.
 - Laskennalliset oikeudet oikein
 - Osapuolet vain sopivat, mitä kukin saa.
- Ulkopuolisilla varoilla kuitenkin ostetaan tietty osa omaisuudesta.
- Huojennuksen laskennassa tai PerVL 57 §:n vähimmäisosan määrittämisessä ei voida ottaa huomioon ulkopuolisin varoin ostettua osuutta – se ei kuulu verotettavaan perintöosaan

Velkojen kohdennus

- Jos saadaan enemmän huojaennettavaa omaisuutta ja lisäksi velkaa, huojaennus lähtökohtaisesti kasvaa
 - Omaisuus käypää arvoa alemman spv-arvon 40 %:iin, velka käyvän arvon 40 %:iin. Ohjeessa esimerkkejä.
- Kun vainajan (tai lesken) velka perinnönjaossa ohjataan perillisen osuuteen ja perillinen saa vastaavasti enemmän omaisuutta, velka katsotaan osaksi perillisen perintöosaa
- **Velat kohdennetaan käypien arvojen suhteissa saatuun omaisuuteen (huojaennettavaan ja muuhun)**
 - Jos puolet huojaennettavaa ja puolet muuta, puolet veloista kohdistuu huojaennettavaan omaisuuteen ja puolet muuhun
- Huojaennettavaan omaisuuteen ei kohdisteta perittävän kuoleman jälkeen otettua uutta velkaa
 - ei osa perintöverotettavia varoja

Ajan kuluminen

- Mitä enemmän omaisuus muuttuu, sitä vaikeampaa on luotettavasti selvittää perinnönjaon pohjalta, mikä kuolinhetken omaisuus jaossa tuli kunkin perillisen perintöosaan.
 - Osakeyhtiöissä usein vähemmän ongelmia. Se ei samalla tavalla muutu kuin maatilat (jossa metsät kasvavat ja koneet kuluvat/vaihtuvat), henkilöyhtiöt (joissa yksityistilit elävät jatkuvasti) ja yksityisliikkeet (joissa kyse on kirjanpidollisesta kokonaisuudesta, joka kuitenkin on suoraan kuolinpesän varoja ilman mitään välissä olevaa yhtiörakennetta)
- Huojennusta vaativan tulee luotettavasti selvittää, mikä osa perittävän huojennetusta omaisuudesta tosiasiallisesti tuli hänen perintöosaan
 - Tapauskohtaista arviointia, jossa voidaan ottaa huomioon kaikki selvitys

Verotuksen toimittamisen lykkääminen/muutosverotus

- Jos huojenuksen edellytykset täyttyvät kuolinhetkellä ja huojenus voidaan myöntää jonkinlaisilla oletuksilla, toimitettu ositus ja perinnönjako voivat olla perusteoikaisun syy
 - Huojennus voidaan laskea uudestaan, jos perinnönjako osoittaa sille perusteet
- Perintöverotuksen toimittamista myös voidaan jonkin aikaa lykätä, jos sen perusteella saadaan tieto todellisesta jaosta
 - Loputtomasti ei voida kuitenkaan odottaa
- Verotuksen toimittamisen lykkäämispäätöksen edellytyksenä pidetään nimenomaan sitä, että jakotoimiin aktiivisesti ryhdytään!

Normaalin veron vähennykset

- Normaaliassa verotuksessa voi tulla laskennallisin perustein myönnettyjä vähennyksiä omaisuuksista tai veroista
 - Vähennyksen voi saada, vaikka kohde-esine sovittaisiin perinnönjaossa jollekin toisista osakkaista (esim. kahden vuoden sisällä perityt varat)
- Vähennys tehdään huojennuksen laskennassa, kun se tehdään normaalissa perintöverotuksessakin
 - Huojennuksen saaminen ei muuta normaalia verotusta!
- Peruslähtökohtana sama suhteellinen vähennys kuin normaalista verosta.
 - Jos esimerkiksi laskennallisesta normaalista perintöosuudesta jätetään kahden vuoden säännön perusteella verottamatta 10 %, niin myös huojennuksen laskennassa kaikesta omaisuudesta leikataan 10 %
 - Ohjeessa tarkempia esimerkkejä

Ohjeen muu sisältö

Kuolinpesän juokseva tuloverotus

- Kuolinpesää lähtökohtaisesti verotetaan kuolinpesän omaisuuden tuotosta
 - Yksityisliikkeillä erityissäännös verotuksen siirtymisestä osakkaille
- Sukupolvenvaihdosten osalta yleensä ei ole kyse vain passiivisesta omistamisesta
 - Tulonmuodostus vaatii aktiivisia toimenpiteitä joiltakin
- Erilaisiin sukupolvenvaihdoksen kohteena oleviin omaisuuseriin kohdistuu niin siviilioikeudellisia erityiskysymyksiä (esim. henkilöyhtiön yhtiösopimuksen merkitys) kuin verotuksellisia erityiskysymyksiä (esimerkiksi metsävähennyksen laskusäännöt)
- Monesti samanaikaisesti sovellettavina sekä perheoikeudellista lainsäädäntöä, omaisuuserään kohdistuvaa erityislainsäädäntöä, että verotuksen erityissääntelyä

Kuolinpesän juokseva tuloverotus

- Usein tilannetta mutkistaa vielä se, että myös leski on ollut mukana maatilassa tai yrityksessä
 - Silloin usein molemmilla on omistusosuus yrityksestä tai maatilasta, joka samalla on osa heidän ositettavaa aviovarallisuuttaan
- Kokonaisuus voi helposti mennä sotkuun, jos kuolinpesänä toimimiseen ajaudutaan
- Ohjeistuksessa on pyritty kuvaamaan erilaisia tilanteita, joita kuolinpesänä jatkettaessa ilmenee ja niiden verovaikutuksia
- Verohallinnon toive kuitenkin on, että kuolinpesänä jatkaminen olisi tietoinen ratkaisu
 - Silloin asiakirjat ja toimenpiteet voitaisiin sovittaa tähän tilanteeseen
 - Silloin on joku syy olla jakamatta omaisuutta jatkajalle

Luovutusvoittojen käsittely ja jatkajan hankintamenot

- Jaksossa 3. kuvataan kuolinpesän luovutusvoiton laskentakysymyksiä
- Jaksossa 4. määritetään vastaavasti luovutusvoitot (ja varainsiirtoveron suorittamisvelvollisuudet) niin kutsutun ulkopuolisten varojen käytön osalta
 - Myös maatalouden ja elinkeinotoiminnan tuloutukset
- Jaksossa 5 käsitellään omaisuuden hankintamenoja perinnönjaon jälkeen
 - Nämä käsitellään esityksessä erilaisten omaisuuseräkohtaisten esimerkkien kautta
 - Paljon omaisuuseräkohtaisia erityispiirteitä ja erityissääntöjä
 - TVL 47 ja 48 §, metsävähennys, ylisuuret yksityisöt, maatalouden hankintamenot jne...

Arvonlisäverotus ja tappioiden siirtyminen

- Ohjeen jakso 6. käsittelee arvonlisäverotusta
- Jaksossa kuvataan edellytyksiä, joilla peritty omaisuus siirtyy liikkeen luovutuksena jatkajalle
- Silloin arvonlisäverotuksessa ei synny veronalaista myyntiä eikä uutta vähennettävää
- Lisäksi arvonlisäverotuksen osalta käsitellään sitä, kuinka oman käytön verotus toimii, jos maatilán tai yrityksen varoista siirretään omaisuutta pois
- Viimeisenä ohjeessa on erillinen jakso tappioiden siirtymisestä erilaisessa toiminnassa ja toimintamuodoissa
 - Muun kuin yhtiömuotoisen toiminnan osalta TVL 24 §:n edellytysten täyttyminen tappioiden siirron kannalta keskeistä

Sukupolvenvaihdos perintönä saatuun omaisuuteen eri yritysmuodoissa

Osakeyhtiö

sekä yleistä osituksesta ja perinnönjaosta

Osakeyhtiön osakkeet kuolinpesän tuloverotuksessa

- Osakeyhtiön verotus ei muutu osakkeenomistajan kuoleman johdosta
- Kun osakkeet omistaa kuolinpesä, osingot ja muu varojenjakko yhtiöstä ovat kuolinpesän tuloa ja varoja perinnönjakoon saakka
- Osinkoverotus erillään kuolinpesän osakkaiden suoraan omistamista osakkeista
- Velat kohdentuvat lähtökohtaisesti samoin kuin vainajalla

Kuolinpesä osakkeiden myyjänä

Veronalaista luovutusvoittoa laskettaessa myyntihinnasta vähennetään

- perintöverotuksessa käytetty arvo
 - siltä osin kuin on saatu PerVL 55 § huojennus, huojennettu arvo
- tai hankintameno-olettamana 20 % myyntihinnasta (10 v kuolemasta → 40 %)

Kuolinpesä osakkeiden myyjänä / spv-verovapaus?

TVL 48 § 1 momentti 3-kohta: Jos verovelvollinen luovuttaa...	Soveltaminen, kun myyjänä on kuolinpesä
yhtiön osakkeet, jotka oikeuttavat vähintään 10 % omistusosuuteen yhtiössä (jokainen saaja erikseen)	10 % täytyminen tutkitaan erikseen kuolinpesän jokaisen osakkaan laskennallisen perintöosuuden (ja jokaisen saajan) kohdalta
saajana lapsi, lapsen rintaperillinen, sisar(puoli) tai veli(puoli), yksin tai yhdessä puolisonsa kanssa	sukulaisuussuhde kuolinpesän osakkaan ja saajan välillä (vainajan sukulaisuussuhteella ei merkitystä)
omistusaika yli 10 vuotta joko luovuttajalla tai yhteensä luovuttajalla ja sillä, jolta saatu vastikkeetta	vainajan ja perillisen omistusaika yhteensä yli 10 v
Kaikkien edellytysten täytyessä luovutus on verovapaa.	Luovutusvoitosta on verovapaa se suhteellinen osa, jonka osalta kaikki edellytykset täyttyvät.
Jatkoluovutus 5 vuoden sisällä: saajan verotus!	Jatkoluovutus 5 vuoden sisällä: saajan verotus!

Ositus ja perinnönjako ilman ulkopuolisia varoja...

Ositus

Vainaja:

- osakkeet 200.000
- metsätila 500.000
- muuta 1.000.000

Yhteensä 1.700.000

Tasinkovelvoite

↓ 700.000

Leski:

- osakkeet 300.000

Yhteensä 300.000

Ositettavaa 2.000.000

Ositus ja perinnönjako ilman ulkopuolisia varoja

Ositus

Vainaja: • osakkeet 200.000 • metsätila 500.000 • muuta 1.000.000 Yhteensä 1.700.000	• osakkeet 500.000 • metsätila 500.000 Yhteensä 1.000.000
Tasinkovelvoite ↓ 700.000	
Leski: • osakkeet 300.000 Yhteensä 300.000	• muuta 1.000.000 Yhteensä 1.000.000
Ositettavaa 2.000.000	Avio-osa 1.000.000

Perinnönjako

Perintö yhteensä: 1.000.000

Perillinen A: osakkeet 500.000

Perillinen B: metsätila 500.000

- ei luovutusvoittoverotusta
- ei varainsiirtovero
- hankintamenot eivät muutu

Ositus ja perinnönjako ilman ulkopuolisia varoja

Ositus

Vainaja: • osakkeet 400.000 • metsätila 500.000 • muuta 1.000.000 • velkaa - 200.000 Yhteensä 1.700.000	• osakkeet 1.000.000 • metsätila 500.000 • velkaa - 500.000 Yhteensä 1.000.000
Tasinkovelvoite ↓ 700.000	
Leski: • osakkeet 600.000 • velkaa - 300.000 Yhteensä 300.000	• muuta 1.000.000 Yhteensä 1.000.000
Ositettavaa 2.000.000	Avio-osa 1.000.000

Perinnönjako

Perintö yhteensä:
varoja 1.500.000 – velkaa 500.000 = 1.000.000

Perillinen A:

osakkeet 1.000.000
velkaa - 500.000
yhteensä 500.000

Perillinen B:

metsätila 500.000

A:n verotuksessa velka kohdistuu nyt osakkeisiin.

Ulkopuoliset varat tasinkona osituksessa...

Ositus

Vainaja: • osakkeet 700.000 • metsätila 500.000 • muuta 500.000 Yhteensä 1.700.000	• osakkeet 1.000.000 • metsätila 500.000
Tasinkovelvoite ↓ 700.000	
Leski: • osakkeet 300.000 Yhteensä 300.000	• muuta 500.000
Ositettavaa 2.000.000	Avio-osa 1.000.000

Ulkopuoliset varat tasinkona osituksessa

Ositus

Vainaja: • osakkeet 700.000 • metsätila 500.000 • muuta 500.000 Yhteensä 1.700.000	• osakkeet 1.000.000 • metsätila 500.000 • - 500.000 Yhteensä 1.000.000
Tasinkovelvoite ↓ 700.000	tasinko (up-varat) 500.000
Leski: • osakkeet 300.000 Yhteensä 300.000	• muuta 500.000 • + 500.000 Yhteensä 1.000.000
Ositettavaa 2.000.000	Avio-osa 1.000.000

Perinnönjako

Perintönä varoja yhteensä: 1.500.000
tasinkovelvoite leskelle - 500.000

Perillinen A:

osakkeet 1.000.000
maksaa tasinkona leskelle – 500.000
yhteensä 500.000

Perillinen B:

metsätila 500.000

Avioliittolain mukainen tasinko ei ole kauppahintaa

- ei luovutusvoittoja eikä varainsiirtoveroa
- ei hankintamenoa tasingon maksajalle

Ulkopuoliset varat kauppahintana osituksessa...

Ositus

Vainaja: • osakkeet 700.000 Yhteensä 700.000	• osakkeet 1.000.000 • metsätila 500.000
Tasinkovelvoite ↑	
Leski: • osakkeet 300.000 • metsätila 500.000 • muuta 500.000 Yhteensä 1.300.000	• muuta 500.000
Ositettavaa 2.000.000	Avio-osa 1.000.000

Ulkopuoliset varat kauppahintana osituksessa

Ositus

Vainaja:	
• osakkeet 500.000 • metsätila 250.000 • muuta 250.000	• osakkeet 1.000.000 • metsätila 500.000
Yhteensä 1.000.000	Yhteensä 1.500.000
	- 500.000
	Yhteensä 1.000.000
Ei tasinkovelvoitetta	A maksaa 500.000
Leski:	
• osakkeet 500.000 • metsätila 250.000 • muuta 250.000	• muuta 500.000
Yhteensä 1.000.000	Yhteensä 1.000.000
Ositettavaa 2.000.000	Avio-osa 1.000.000

Perintö

Perintö yhteensä: 1.000.000
Leskeltä ostettu: 500.000

Perillinen A sai perintönä	osakkeita 666.666 metsätilaa 333.333 yhteensä 1.000.000
Perillinen A osti leskeltä	osakkeita 333.333 metsätilaa 166.666 yhteensä 500.000

A:n maksama 500.000 on kauppahintaa kaikesta, mitä hän saa yli laskennallisen perintöosuutensa

- jako eri omaisuuserille käypien arvojen suhteissa
- leskelle luovutusvoittoverotus (ellei verovapaa)
- A:lle varainsiirtovero osakkeista ja metsästä

Ulkopuoliset varat kauppahintana perinnönjaossa

Perinnönjako

**Perintö yhteensä 1.000.000:
osakkeet 500.000 + metsätila 500.000**

Perillinen A:	osakkeet 500.000 maksaa D:lle – 250.000
Perillinen B:	metsätilaa 250.000
Perillinen C:	metsätilaa 250.000
Perillinen D:	rahaa A:lta 250.000

- D:lle luovutusvoittovero osakkeiden myynnistä →
- A:lle varainsiirtovero osakkeiden ostosta
- jos A saisi muutakin omaisuutta kuin osakkeet, hänen ulkopuolisin varoin maksamansa summa kohdistuisi kaikkiin hänen saamiinsa omaisuus-eriin niiden käypien arvojen suhteissa
- jos kuitenkin kaikki muut varat jaetaan tasan perintöosuuksien mukaan, mutta ulkopuolisia varoja maksava perillinen saa lisäksi jonkin tietyn omaisuuden, varat voidaan kohdistaa tähän omaisuuteen ([KHO 1973 II 613](#))

D:n luovutusvoittoverotus

**D myi 250.000 / 500.000 = 50 % kaikista
jäämistään kuuluneista osakkeista**

Myyntihinta 250.000

Hankintamenona vähennetään 50 % osakkeiden
arvosta perintöverotuksessa

- jos PerVL 55 § huojennus, huojennetusta arvosta
- vaihtoehtona hankintameno-olettama (20 / 40 %)

D:n luovutusvoittoverotus

**D myi 250.000 / 500.000 = 50 % kaikista
jäämistöön kuuluneista osakkeista**

Myyntihinta 250.000

Hankintamenona vähennetään 50 % osakkeiden
arvosta perintöverotuksessa

- jos PerVL 55 § huojennus, huojennetusta arvosta
- vaihtoehtona hankintameno-olettama (20 / 40 %)

Jos D:llä oli PerVL 55 § huojennus eikä
perintöverotuksen toimittamisesta ole vielä kulunut 5
vuotta, huojennettu perintövero tulee D:n
maksettavaksi 20 %:lla korotettuna.

Silloin luovutusvoittolaskennassa hankintamenona
vähennetään täysi perintöverotusarvo.

D:n luovutusvoittoverotus

D myi 250.000 / 500.000 = 50 % kaikista jäämistöön kuuluneista osakkeista

Myyntihinta 250.000

Hankintamenona vähennetään 50 % osakkeiden arvosta perintöverotuksessa

- jos PerVL 55 § huojennus, huojennetusta arvosta
- vaihtoehtona hankintameno-olettama (20 / 40 %)

Jos D:llä oli PerVL 55 § huojennus eikä perintöverotuksen toimittamisesta ole vielä kulunut 5 vuotta, huojennettu perintövero tulee D:n maksettavaksi 20 %:lla korotettuna.

Silloin luovutusvoittolaskennassa hankintamenona vähennetään täysi perintöverotusarvo.

**TVL 48 § 1 momentti 3-kohta:
Jos verovelvollinen luovuttaa...**

yhtiön osakkeet, jotka oikeuttavat vähintään 10 % omistusosuuteen yhtiössä (jokainen saaja erikseen)

saajana lapsi, lapsen rintaperillinen, sisar(puoli) tai veli(puoli), yksin tai yhdessä puolisonsa kanssa

omistusaika yli 10 vuotta joko luovuttajalla tai yhteensä luovuttajalla ja sillä, jolta saatu vastikkeetta

Kaikkien edellytysten täytyessä luovutus on verovapaa.

Jatkoluovutus 5 vuoden sisällä: saajan verotus!

Lahja osituksessa

Ositus

Vainaja: - osakkeet 500.000 - metsätila 250.000 Yhteensä 750.000	- osakkeet 1.000.000 - metsätila 500.000 Yhteensä 1.500.000
Tasinkovelvoite ↑ 250.000	
Leski: - osakkeet 500.000 - metsätila 250.000 - muuta 500.000 Yhteensä 1.250.000	muuta 500.000 Yhteensä 500.000
Ositettavaa 2.000.000	Avio-osa 1.000.000 Antaa lahjaa 500.000

Perintö

Perintö yhteensä 1.000.000
Lahja leskeltä 500.000

Perillinen A sai perintönä vainajalta
osakkeita 666.666
metsätilaa 333.333
yhteensä 1.000.000

Perillinen A sai lahjana leskeltä
osakkeita 333.333
metsätilaa 166.666
yhteensä 500.000

- lahja syntyy, kun leski luovuttaa omaisuudestaan enemmän kuin tasinkovelvoitteen verran
- lahja jakautuu eri omaisuuseriin niiden käypien arvojen suhteissa

Ositus...

Ositus

Vainaja: osakkeet 700.000 Yhteensä 700.000	osakkeet 1.000.000 Yhteensä 1.000.000
Tasinkovelvoite ↑ 300.000	
Leski: - osakkeet 800.000 - muuta 500.000 Yhteensä 1.300.000	- osakkeet 500.000 - muuta 500.000 Yhteensä 1.000.000
Ositettavaa 2.000.000	Avio-osa 1.000.000

Perinnönjako

Perintö yhteensä: 1.000.000

Perillinen A saa perintönä osakkeita 1.000.000

Ositus...ja erillinen luovutus

Ositus

Vainaja: osakkeet 700.000 Yhteensä 700.000	osakkeet 1.000.000 Yhteensä 1.000.000
Tasinkovelvoite ↑ 300.000	
Leski: - osakkeet 800.000 - muuta 500.000 Yhteensä 1.300.000	- osakkeet 500.000 - muuta 500.000 Yhteensä 1.000.000
Ositettavaa 2.000.000	Avio-osa 1.000.000

Perinnönjako

Perintö yhteensä: 1.000.000

Perillinen A saa perintönä osakkeita 1.000.000

A ostaa leskeltä osakkeet 500.000

tai

Leski lahjoittaa A:lle osakkeet 500.000

Lahja osituksessa ja perinnönjaossa...

Ositus

Vainaja: • osakkeet 1.200.000 • muuta 800.000 Yhteensä 2.000.000	• osakkeet 2.500.000 • muuta 500.000
Ei tasinkovelvoitetta	
Leski: • osakkeet 1.300.000 • muuta 700.000 Yhteensä 2.000.000	• muuta 1.000.000
Ositettavaa 4.000.000	Avio-osa 2.000.000

Perinnönjako

Perintö yhteensä 2.000.000

Perillinen A:	osakkeet 2.500.000
Perillinen B:	muuta varoja 500.000

...Lahja osituksessa ja perinnönjaossa

Ositus

Vainaja: - osakkeet 1.200.000 - muuta 800.000 Yhteensä 2.000.000	- osakkeet 2.500.000 - muuta 500.000 - 800.000 Yhteensä 2.200.000
Ei tasinkovelvoitetta	A maksaa 800.000
Leski: - osakkeet 1.300.000 - muuta 700.000 Yhteensä 2.000.000	- muuta 1.000.000 + 800.000 Yhteensä 1.800.000
Ositettavaa 4.000.000	Avio-osa 2.000.000 Antaa lahjaa 200.000

Perinnönjako

Perintö yhteensä 2.000.000
Lahja leskeltä A:lle 200.000

Perillinen A: osakkeet 2.500.000
maksaa kauppahintana leskelle - 800.000
maksaa kauppahintana B:lle - 400.000
Yhteensä 1.300.000

Perillinen B: muita varoja 500.000
rahaa A:lta 400.000
Yhteensä 900.000
Antaa lahjaa 100.000

A sai lahjana leskeltä 8 % ja B:ltä 4 % osakkeista

Ositus, perinnönjako ja...

Ositus

Vainaja: - osakkeet 1.200.000 - muuta 800.000 Yhteensä 2.000.000	- osakkeet 1.500.000 - muuta 500.000 Yhteensä 2.000.000
Ei tasinkovelvoitetta	
Leski: - osakkeet 1.300.000 - muuta 700.000 Yhteensä 2.000.000	- osakkeet 1.000.000 - muuta 1.000.000 Yhteensä 2.000.000
Ositettavaa 4.000.000	Avio-osa 2.000.000

Perinnönjako

Perintö yhteensä 2.000.000

Perillinen A:	osakkeet 1.000.000 Yhteensä 1.000.000
Perillinen B:	osakkeet 500.000 muuta varoja 500.000 Yhteensä 1.000.000

Ositus, perinnönjako ja erilliset luovutukset

Ositus

Vainaja:	
- osakkeet 1.200.000 - muuta 800.000	- osakkeet 1.500.000 - muuta 500.000
Yhteensä 2.000.000	Yhteensä 2.000.000
Ei tasinkovelvoitetta	
Leski:	
- osakkeet 1.300.000 - muuta 700.000	- osakkeet 1.000.000 - muuta 1.000.000
Yhteensä 2.000.000	Yhteensä 2.000.000
Ositettavaa 4.000.000	Avio-osa 2.000.000

Perinnönjako

Perintö yhteensä 2.000.000

Perillinen A: osakkeet 1.000.000
Yhteensä 1.000.000

Perillinen B: osakkeet 500.000
muuta varoja 500.000
Yhteensä 1.000.000

Leski myy 1.000.000 arvoiset osakkeet A:lle hintaan 800.000

- kauppahinta yli 75 % käyvästä → ei lahjaa

B myy 500.000 arvoiset osakkeet A:lle hintaan 400.000

- kauppahinta yli 75 % käyvästä → ei lahjaa

Osakeyhtiö perinnönjaon jälkeen

- Jos osakkeet on saatu useilla erilaisilla saannoilla, hankintamenot sen mukaan
 - perintönä tai lahjana saadulla perintöverotuksen arvo / huojennettu arvo
 - ostetulla ostohinta
 - PerVL 55 § ja TVL 48 § seuranta-ajat
- Yhtiön verotukseen ei vaikutusta, paitsi tappioiden vähentäminen:
 - jos yli puolet omistuksesta on siirtynyt muuten kuin perintönä, vanhoja tappioita ei voi vähentää
 - mahdollisuus hakea poikkeuslupaa

Henkilöyhtiö

Avoin yhtiö tai kommandiittiyhtiö

Henkilöyhtiö kuolinpesän tuloverotuksessa

- Henkilöyhtiön tuloverotus ei välittömästi muutu osakkaan kuoleman johdosta
- Tulo-osuus yhtiöstä on kuolinpesän tuloa ja varoja perinnönjakoon saakka
- Vainajan yksityistiliseuranta jatkuu kuolinpesällä
 - Kuoleman jälkeen tapahtuneiden muutosten tulee olla selvitettävissä erikseen
- Tulo-osuuksien jakamisen perusteet usein muuttuvat (kuka työskentelee?)
 - tarve muuttaa yhtiösopimusta
 - erityisesti, jos leski tai joku perillisistä on jo suoraan osakkaana yhtiössä ja nyt lisäksi kuolinpesän kautta, voi syntyä monenlaisia epäselvyyksiä

Kuolinpesä henkilöyhtiön osuuden myyjänä

Veronalaista luovutusvoittoa laskettaessa myyntihinnasta vähennetään

- perintöverotuksessa käytetty arvo
 - siltä osin kuin on saatu PerVL 55 § huojenus, huojenettu arvo
 - arvoa korjataan kuoleman jälkeen tapahtuneilla yksityistilin muutoksilla:
 - voitto-osuudet lisäävät hankintamenoa, yksityisotot pienentävät sitä
- tai hankintameno-olettamana 20 % myyntihinnasta (10 v kuolemasta → 40 %)

Luovutusvoittoon lisätään ns. ylisuuret yksityisotot siltä osin kuin yksityistilin negatiivisuus johtuu kuoleman jälkeen tehdyistä yksityisotoista.

Kuolinpesä yhtiöosuuden myyjänä / spv-verovapaus?

TVL 48 § 1 momentti 3-kohta: Jos verovelvollinen luovuttaa...	Soveltaminen, kun myyjänä on kuolinpesä
avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön osuuden	
saajana lapsi, lapsen rintaperillinen, sisar(puoli) tai veli(puoli), yksin tai yhdessä puolisonsa kanssa	sukulaisuussuhde kuolinpesän osakkaan ja saajan välillä (vainajan sukulaisuussuhteella ei merkitystä)
omistusaika yli 10 vuotta joko luovuttajalla tai yhteensä luovuttajalla ja sillä, jolta saatu vastikkeetta	vainajan ja perillisen omistusaika yhteensä yli 10 v
Kaikkien edellytysten täytyessä luovutus on verovapaa.	Luovutusvoitosta on verovapaa se suhteellinen osa, jonka osalta kaikki edellytykset täyttyvät.
Jatkoluovutus 5 vuoden sisällä: saajan verotus!	Jatkoluovutus 5 vuoden sisällä: saajan verotus!

Ulkopuoliset varat perinnönjaossa

Tilanne ennen perinnönjakoa

- Perintöön kuuluu henkilöyhtiön osuus, jonka käypä arvo kuolinhetkellä oli 1.000.000 ja perinnönjakohetkellä 1.200.000.
- Perintöverotuksessa A:n osuuteen on sovellettu PerVL 55 § huojustusta, B:n osuuteen ei.
- Kuoleman ja perinnönjaon välillä on kertynyt voitto-osuutta 300.000 ja tehty yksityisottoja 200.000, joten yksityistili on kasvanut 100.000. ←

Perinnönjaossa

Perillinen A: yhtiöosuus 1.200.000	
josta maksaa B:lle 300.000	1/4
sai perintönä 900.000	3/4

- B:lle luovutusvoittovero 1/4 osuuden myynnistä →
- ei varainsiirtoveroa

tästä B:n myymään osuuteen kohdistuu 1/4

B:n luovutusvoittoverotus...

**B myi 300.000 / 1.200.000 = 25 % jäämistöön
kuuluneesta yhtiöosuudesta**

Myyntihinta 300.000

Hankintamenona vähennetään 25 % yhtiöosuuden arvosta perintöverotuksessa eli 250.000

- B:llä ei ollut PerVL 55 § huojausta

Hankintamenona vähennetään lisäksi 25 % kuolinpesän yksityistilin kasvusta kuoleman ja perinnönjaon välisenä aikana eli 25.000

Luovutusvoitto siis $300.000 - 275.000 = 25.000$

B:n luovutusvoittoverotus

B myi 300.000 / 1.200.000 = 25 % jäämistöön kuuluneesta yhtiöosuudesta

Myyntihinta 300.000

Hankintamenona vähennetään 25 % yhtiöosuuden arvosta perintöverotuksessa eli 250.000

- B:llä ei ollut PerVL 55 § huoennusta

Hankintamenona vähennetään lisäksi 25 % kuolinpesän yksityistilin kasvusta kuoleman ja perinnönjaon välisenä aikana eli 25.000

Luovutusvoitto siis $300.000 - 275.000 = 25.000$

**TVL 48 § 1 momentti 3-kohta:
Jos verovelvollinen luovuttaa...**

avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön osuuden

saajana lapsi, lapsen rintaperillinen, sisar(puoli) tai veli(puoli), yksin tai yhdessä puolisonsa kanssa

omistusaika yli 10 vuotta joko luovuttajalla tai yhteensä luovuttajalla ja sillä, jolta saatu vastikkeetta

Kaikkien edellytysten täytyessä luovutus on verovapaa.

Jatkoluovutus 5 vuoden sisällä: saajan verotus!

Negatiivinen yksityistili

Ns. ylisuuret yksityisötot lisätään luovutusvoittoon

- vain siltä osin kuin yksityistilin negatiivisuus johtuu kuoleman jälkeen tehdyistä yksityisotoista

Vaihtoehto

- negatiivisuus voidaan kirjata kuolinpesän velaksi yhtiölle
- velka on kuolinpesän sisäistä velkaa, jota voidaan käyttää tasoituseränä perinnönjaossa

Henkilöyhtiö perinnönjaon jälkeen

- Yhtiösopimus ajan tasalle
- Jos yhtiöosuus on saatu useilla erilaisilla saannoilla, hankintameno sen mukaan
 - perintönä tai lahjana saadulla perintöverotuksen arvo / huojennettu arvo
 - ostetulla ostohinta
 - PerVL 55 § ja TVL 48 § seuranta-ajat
- Yhtiön verotukseen ei vaikutusta, paitsi tappioiden vähentäminen:
 - jos yli puolet omistuksesta on siirtynyt muuten kuin perintönä, vanhoja tappioita ei voi vähentää
 - mahdollisuus hakea poikkeuslupaa

Yksityisliike

Yksityinen elinkeinonharjoittaja tai yrittäjäpuolisot

Yksityisliike kuolinpesän tuloverotuksessa

- tulot kuolinpesän tuloja ja varoja
- hankintamenot siirtyvät vainajalta jatkuvuudella (EVL 15 §)
- elinkeinotoiminta verotetaan erillisenä kuolinpesän verotuksena korkeintaan kolme vuotta (TVL 17 §)
- sen jälkeen verotus muuttuu elinkeinoyhtymän verotukseksi, josta tulot jakautuvat osakkaiden verotukseen
 - tämä ei ole perinnönjakoa eikä muuta varojen omistusta
- varojen siirrot muuhun käyttöön: tulolähdesiirto tai yksityiskäyttöönotto
- kuka / ketkä jatkavat? missä yritysmuodossa?

Yksityisliike kuolinpesän tuloverotuksessa / yrittäjäpuolisot

- verotus molempien eläessä: yrityksen tulo jaetaan kummankin puolison omaan verotukseen, ansiotulo työskentelyn ja pääomatulo omistuksen mukaan
- toisen kuoltua näin voidaan jatkaa korkeintaan kuolinvuoden ajan
- sen jälkeen pääsääntöisesti kuolinpesän verotus (myös leski osakkaana), kunnes kolmen vuoden määräaika kuolemasta täyttyy
- kuolinpesä voi maksaa leskelle palkkaa työstä kuolinpesän yritystoiminnassa
- jos leski omistaa yksin osan yritysvarallisuudesta, voidaan muodostaa lesken ja kuolinpesän yhtymä: tulo jaetaan lesken omaan ja kuolinpesän verotukseen
- kolme vuotta kuolemasta: kuolinpesän verotus päättyy, perilliset yhtymän osakkaiksi

Kuolinpesä yksityisliikkeen varojen myyjänä

EVL 15 §: Jos verovelvollinen on saanut koko liikkeen tai ammatin vastikkeetta, vähennetään saadun rahoitus-, vaihto-, sijoitus- ja käyttöomaisuuden hankintameno kuitenkin samalla tavalla kuin se olisi vähennetty saantomiehen tuloista.

- perintöverotuksessa käytetty arvo ei vaikuta hankintamenuon
- myyntihinta on elinkeinotuloa, josta vähennetään ne hankintamenot, jotka omaisuudella oli elinkeinoverotuksessa (vainajan tai kuolinpesän)
- ei ole verovapaata spv-luovutusta (TVL 48 § 1 mom. 3-kohta ei sovellu)

Jos yksityisliike ei siirry kokonaisuutena

- yksittäisiä omaisuuseriä jaetaan muille kuin jatkajalle tai irrotetaan muuten elinkeinotoiminnasta: kuolinpesän verotuksessa yksityiskäyttöönotto
 - elinkeinotuloa käypä arvo tai sitä alempi alkuperäinen hankintameno
 - näiden omaisuuserien hankintamenona saajilla perintöverotuksen arvo
- elinkeinotoiminta lopetetaan: normaalit lopettamisen veroseuraamukset
 - elinkeinotuloa omaisuuden käypä arvo tai sitä alempi alkuperäinen hankintameno
 - varausten purkautuminen
 - perintöverotuksessa voidaan ottaa huomioon omaisuuden arvostamisessa
 - yksittäisten omaisuuserien arvo on erilainen kuin jatkavan yrityskokonaisuuden arvo
 - selvitys omaisuuden realisointiarvoista

Ulkopuoliset varat perinnönjaossa

Tilanne ennen perinnönjakoa

- Perintöön kuuluu yksityisliike, jonka käypä arvo perinnönjakohetkellä on 1.000.000.
- Perintöverotuksessa A:n osuuteen on sovellettu PerVL 55 § huojustusta, B:n osuuteen ei.
- Perinnönjakohetkellä yksityisliikkeen omaisuuden poistamattomat hankintamenot kuolinpesän verotuksessa ovat 500.000

Perinnönjaossa

Perillinen A: yksityisliike 1.000.000	
josta maksaa B:lle 250.000	1/4
sai perintönä 750.000	3/4

Kuolinpesälle elinkeinotuloa 1/4 osuuden myynnistä: myyntitulo 250.000, vähennyksenä 1/4 omaisuuden poistamattomista hankintamenoista eli 125.000, veronalainen elinkeinotulo 125.000

Hankintamenot A:n elinkeinotoiminnassa:
3/4 kuolinpesän poistamattomista hankintamenoista + B:lle maksettu 250.000.

Yksityisliike osituksessa ja perinnönjaossa

Yksityisliikkeen kirjanpidollisen erityisluonteen vuoksi pesän ulkopuolisten varojen kohdentamisessa voidaan poiketa normaalista suhteellisesta jaosta:

- Jos joku tai jotkut perillisistä saavat koko yksityisliikkeen sellaisenaan ja lisäksi muita varoja, heidän muille perillisille maksamansa ulkopuoliset varat voidaan kohdistaa muihin varoihin käypien arvojen suhteissa ja katsoa yksityisliikkeen tulleen kokonaan perintönä.
- Tämä edellyttää, että
 - kaikki osapuolet ovat tästä kohdistamisesta samaa mieltä
 - perinnönjako tehdään viimeistään kolmantena kuolemaa seuranneena vuonna (ei elinkeinoyhtymää)

Yksityisliike perinnönjaon jälkeen

- Jos yksityisliike on saatu kokonaisuutena, hankintamenot ovat siirtyneet kuolinpesältä siltä osin kuin varat on saatu perintönä
 - ulkopuolisilla varoilla ostetulta osalta hankintamena ostohinta
 - PerVL 55 § seuranta-aika
- Tappioiden vähentäminen:
 - lähtökohtaisesti tappiot eivät siirry jatkajalle (ei säännöksiä)
 - perintötilanteessa katsotaan kuitenkin siirtyvän, jos varat siirtyvät samoista arvoista ja yrityksen identiteetti säilyy (vrt. TVL 24 § toimintamuodon muutos)
 - ei ole mahdollisuutta hakea poikkeuslupaa

Maatila

Maatalous ja metsätalous

Maatalous kuolinpesän tuloverotuksessa

- tulot kuolinpesän tuloja ja varoja perinnönjakoon saakka
- rakennusten, salaojien ja maatalousirtaimen hankintamenot siirtyvät vainajalta jatkuvuudella (MVL 19 §)
- maatalous verotetaan erillisenä kuolinpesän verotuksena perinnönjakoon saakka
- varojen siirrot muuhun käyttöön: tulolähdesiirto tai yksityiskäyttöönotto
- velat kohdentuvat lähtökohtaisesti samoin kuin vainajalla
- kuka / ketkä jatkavat? missä yritysmuodossa?

Maatalous kuolinpesän tuloverotuksessa / yrittäjäpuolisot

- verotus molempien eläessä: maatalouden tulo jaetaan kummankin puolison omaan verotukseen, ansiotulo työskentelyn ja pääomatulo omistuksen mukaan
- toisen kuoltua näin voidaan jatkaa korkeintaan kuolinvuoden ajan
- sen jälkeen pääsääntöisesti kuolinpesän verotus (myös leski osakkaana)
- kuolinpesän verotuksessa ei voida vähentää leskelle maksettua palkkaa työstä kuolinpesän maataloudessa (MVL 7 § 1-kohta)
- jos leski omistaa yksin osan maatilavarallisuudesta, voidaan muodostaa lesken ja kuolinpesän yhtymä: tulo jaetaan lesken omaan ja kuolinpesän verotukseen

Metsätalous kuolinpesän tuloverotuksessa

- tulot kuolinpesän tuloja ja varoja
- metsäteiden ja –ojien, rakennusten ja koneiden hankintamenot siirtyvät vainajalta jatkuvuudella (MVL 19 §)
- sama oikeus metsävähennykseen kuin vainajalla olisi ollut: käyttämätön metsävähennyspohja siirtyy kuolinpesälle
- käytetyn metsävähennyksen seuranta katkeaa

Kuolinpesä metsäyhtymän osakkaana

- kuolema ei vaikuta yhtymän verotukseen
- käytetyn metsävähennyksen seuranta: kuolinpesän luovutusvoittoihin ei lisätä ennen kuolemaa tehtyjä metsävähennyksiä

Metsätalous kuolinpesän tuloverotuksessa / puoliset

- verotus molempien eläessä: metsätalouden tulo jaetaan kummankin puolison omaan verotukseen metsien omistuksen mukaan (mukana voi olla sekä yhteiset että kummankin omat metsät)
- toisen kuoltua näin voidaan jatkaa korkeintaan kuolinvuoden ajan
- sen jälkeen lesken metsät lesken verotuksessa, kuolinpesän metsät kuolinpesän verotuksessa ja yhteisesti omistetuista yhtymä
- poistamattomat hankintamenot ja käyttämätön metsävähennys siirtyy samoin
- käyttämätön metsävähennys jakaantuu sen mukaan, miten eri kiinteistöt ovat metsävähennysoikeutta aikanaan tuoneet

Kuolinpesä maatalan myyjänä / kiinteä omaisuus

Kiinteän omaisuuden luovutusvoittoa laskettaessa myyntihinnasta vähennetään

- perintöverotuksessa käytetty arvo
 - siltä osin kuin on saatu PerVL 55 § huojenus, huojenettu arvo
 - rakennuksista ja salaojista kuoleman jälkeen tehdyt poistot ja niihin tehdyt investoinnit otetaan huomioon
- tai hankintameno-olettamana 20 % myyntihinnasta (10 v kuolemasta → 40 %)

Metsän luovutusvoittoon lisätään kuoleman jälkeen käytettyä metsävähennystä.

- Jos metsämaata myydään jo kuolinvuonna, luovutusvoittoon voi tulla lisättäväksi myös vainajan elinaikana käytettyä metsävähennystä

Kuolinpesä maatalan myyjänä / spv-verovapaus?

TVL 48 § 1 momentti 3-kohta: Jos verovelvollinen luovuttaa...	Soveltaminen, kun myyjänä on kuolinpesä
harjoittamaansa maatalouteen tai metsätalouteen kuuluvaa kiinteää omaisuutta	maataloutta tai metsätaloutta on harjoitettu kuoleman jälkeen kuolinpesän lukuun
saajana lapsi, lapsen rintaperillinen, sisar(puoli) tai veli(puoli), yksin tai yhdessä puolisonsa kanssa	sukulaisuussuhde kuolinpesän osakkaan ja saajan välillä (vainajan sukulaisuussuhteella ei merkitystä)
omistusaika yli 10 vuotta joko luovuttajalla tai yhteensä luovuttajalla ja sillä, jolta saatu vastikkeetta	vainajan ja perillisen omistusaika yhteensä yli 10 v
Kaikkien edellytysten täytyessä luovutus on verovapaa.	Luovutusvoitosta on verovapaa se suhteellinen osa, jonka osalta kaikki edellytykset täyttyvät.
Jatkoluovutus 5 vuoden sisällä: saajan verotus!	Jatkoluovutus 5 vuoden sisällä: saajan verotus!

Kuolinpesä maatalan myyjänä / irtain omaisuus

MVL 19 §: Jos omistusoikeus maatilaan on siirtynyt perintönä uudelle omistajalle, on tällä oikeus tehdä rakennusten, koneiden ja salaojien hankinta- ja perusparannusmenoista samat poistot kuin edellinen omistaja olisi saanut tehdä.

- perintöverotuksessa käytetty arvo ei vaikuta hankintamenoihin
- myyntihinnat ovat maatalouden tuloa, vähennyksenä ne hankintamenot, jotka omaisuudella oli maatalousverotuksessa (vainajan tai kuolinpesän)

Jos maatila ei siirry kokonaisuutena

- yksittäisiä maatalousirtaimistoon kuuluvia omaisuuseriä jaetaan muille kuin jatkajalle tai irrotetaan muuten maataloudesta:
kuolinpesän verotuksessa yksityiskäyttöönotto
 - maatalouden tuloa käypä arvo tai sitä alempi alkuperäinen hankintameno
 - näiden omaisuuserien hankintamenona saajalla perintöverotuksen arvo
- maatalous lopetetaan: normaalit lopettamisen veroseuraamukset
 - maataloustuloa irtaimen omaisuuden käypä arvo tai sitä alempi alkuperäinen hankintameno
 - varausten purkautuminen
 - perintöverotuksessa voidaan ottaa huomioon omaisuuden arvostamisessa
 - yksittäisten omaisuuserien arvo on erilainen kuin jatkavan maatilakokonaisuuden arvo
 - selvitys omaisuuden realisointiarvoista

Ulkopuoliset varat perinnönjaossa

Tilanne ennen perinnönjakoa

- Perintöön kuuluu maatila, jolla käyvin arvoin:
 - koneet ja kalusto 300.000
 - tuotantoeläimet 200.000
 - tuotantorakennukset 1.000.000
 - peltoa 1.000.000
 - metsää 1.500.000
- yhteensä 4.000.000,
josta irtainta 500.000 ja kiinteää 3.500.000
- Perintöverotuksessa on sovellettu PerVL 55 § huojennusta molempiin perillisiin.
- Perintöverotuksesta on yli 5 vuotta.

Perinnönjaossa

Perillinen A: maatila 4.000.000	
josta maksaa B:lle 1.000.000	1/4
sai perintönä 3.000.000	3/4

Kuolinpesälle maataloustuloa 1/4 irtaimen myynnistä:

- myyntitulo $500.000/4 = 125.000$
- vähennyksenä 1/4 koneiden menojäännöksestä

B:lle luovutusvoitto 1/4 kiinteän myynnistä →

Hankintamenot A:n maataloudessa:

3/4 kuolinpesän poistamattomista hankintamenoista + B:lle koneista, eläimistä ja tuotantorakennuksista maksetut osuudet

B:n luovutusvoittoverotus

B myi 25 % pellosta, metsästä ja tuotantorakennuksista

Myyntihinta $3.500.000 / 4 = 875.000$

Hankintamenona vähennetään 25 % pellon, metsän ja tuotantorakennusten huojennetusta arvosta perintöverotuksessa

- myös B:n perintöverotuksessa oli sovellettu PerVL 55 § huojennusta
- lisäksi otetaan huomioon 25 % kuolinpesän aikana tehdyistä poistoista ja investoinneista

Vaihtoehtoisesti vähennetään hankintameno-olettama 20 % myyntihinnasta (40 % jos kuolemasta yli 10 v)

TVL 48 § 1 momentti 3-kohta: Jos verovelvollinen luovuttaa...

harjoittamaansa maatalouteen tai metsätalouteen kuuluvaa kiinteää omaisuutta

- kuolinpesänä harjoitettu = perillisen harjoittamaa

saajana lapsi, lapsen rintaperillinen, sisar(puoli) tai veli(puoli), yksin tai yhdessä puolisonsa kanssa

omistusaika yli 10 vuotta joko luovuttajalla tai yhteensä luovuttajalla ja sillä, jolta saatu vastikkeetta

Kaikkien edellytysten täytyessä luovutus on verovapaa.

Jatkoluovutus 5 vuoden sisällä: saajan verotus!

Maatila perinnönjaon jälkeen

- Jos maatilavarat on saatu useilla erilaisilla saannoilla, hankintamenot sen mukaan
 - perintönä tai lahjana saadut osuudet
 - kiinteä omaisuus: perintöverotuksen arvo / huojennettu arvo
 - maatalousirtaimisto: kuolinpesältä siirtyneet hankintamenot
 - kuolinpesältä siirtynyt metsävähennyspohja
 - ulkopuolisilla varoilla ostetut osuudet: ostohinta
 - metsän ostohinnan perusteella muodostuu metsävähennyspohjaa
- PerVL 55 § ja TVL 48 § seuranta-ajat

Maatila perinnönjaon jälkeen

Tappioiden vähentäminen:

- lähtökohtaisesti tappiot eivät siirry jatkajalle (ei säännöksiä)
- maatalouden tappioiden katsotaan perintötilanteessa kuitenkin siirtyvän, jos varat siirtyvät samoista arvoista ja yrityksen identiteetti säilyy (vrt. TVL 24 § toimintamuodon muutos)
- metsätaloudessa ei ole erillistä tappiota, vaan osa pääomatulolajin tappiota
 - katsotaan silti, että metsätaloudesta syntynyt tappio voi siirtyä vastaavin edellytyksin: varat samoista arvoista, koko metsätalous yhtenä kokonaisuutena joko yhdelle tai usealle, jotka jatkavat yhteiseen lukuun
- ei ole mahdollisuutta hakea poikkeuslupaa